

УДК 364.6-053.2(477)"364"

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ДІТЕЙ ІЗ РОДИН ВПО В УМОВАХ ВІЙНИ

Анна Маслова, Анастасія Криворотько

*Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара***Анотація:**

Розглянуто особливості соціально-педагогічного супроводу дітей із сімей внутрішньо переміщених осіб в умовах соціальної нестабільності, спричиненої війною в Україні. Проаналізовано соціальні, психологічні та виховні виклики, з якими стикаються діти-переселенці, акцентовано на необхідності цілісної та персоніфікованої підтримки. Обґрунтовано технологію соціально-педагогічного супроводу як багатоетапного процесу, спрямованого на формування соціальної компетентності, відповідальної громадянської позиції, лідерських якостей, позитивної взаємодії в дитячих колективах та інтеграції в нові соціальні середовища. Особливу увагу приділено організації змістовного дозвілля, що сприяє адаптації, соціалізації та особистісному зростанню дітей. Запропонована технологія містить дев'ять етапів – від діагностики потреб дитини до моніторингу ефективності впровадження.

Ключові слова:

діти внутрішньо переміщених осіб; соціально-педагогічний супровід; адаптація; соціалізація; інтеграція; технологія соціально-педагогічного супроводу.

Resume:

Maslova Anna, Kryvorotko Anastasiia. Socio-pedagogical support for children from internally displaced families in the context of war.

The article explores the specifics of socio-pedagogical support for children from families of internally displaced persons (IDPs) in the context of social instability caused by the war in Ukraine. It highlights the complex social, psychological, and educational challenges that displaced children face, including difficulties in adapting to new social environments, disruptions in learning, emotional instability, and problems with social communication. Given these challenges, the importance of comprehensive and personalized support for these children is emphasized, recognizing that each child's experience and needs are unique.

The study presents a detailed technology of socio-pedagogical support, structured as a multi-stage process aimed at fostering the social competence of displaced children. This technology is designed to help children develop a responsible civic position, strengthen leadership qualities, and establish positive interactions within peer groups. It also facilitates their successful integration into new social environments, minimizing the risk of isolation and conflict. The support process is flexible, adapting to the specific conditions and needs of each child.

The proposed technology of socio-pedagogical support is presented as a nine-stage process. It begins with diagnosing the needs and conditions of displaced children, followed by analyzing the collected data, setting objectives, and developing individualized support plans. Further stages include consulting and training for educators and parents, experimental implementation of the support measures, reflective evaluation, large-scale implementation, and continuous monitoring to assess the effectiveness of the support provided. Such a structured approach ensures that the socio-pedagogical support is systematic, adaptable, and responsive to the evolving needs of children from IDP families.

Key words:

children of internally displaced persons; socio-pedagogical support; adaptation; socialization; integration; technology of socio-pedagogical support.

Постановка проблеми. У сучасному світі кризові ситуації, зокрема збройні конфлікти та воєнні дії, стають важким випробуванням як для окремих осіб, так і для суспільства в цілому. У такі періоди найбільш вразливими є діти, особливо ті, хто разом із родинами змушений був залишити свої домівки та стати внутрішньо переміщеними особами. У надзвичайних умовах, зокрема під час воєнного стану, якісна взаємодія між людьми набуває особливого значення, стаючи ключовим чинником ефективної комунікації, емоційної підтримки та соціального зв'язку. Виходячи з основоположного принципу Конвенції ООН про права дитини – що гармонійний розвиток дитини можливий лише за умови зростання в сімейному середовищі, наповненому любов'ю, щастям і взаєморозумінням, – особливої актуальності набуває створення таких умов навіть за обставин вимушеного переміщення чи проживання в кризовому середовищі. Дитина має невід'ємне право на повноцінне спілкування з однолітками та дорослими, активну участь у соціальному житті, а також залучення до ігрової, освітньої та

культурної діяльності, що сприяє її емоційному благополуччю та розвитку.

У цьому контексті значну роль відіграють соціальні педагоги, адже саме вони забезпечують професійний супровід сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах. Попри те, що підтримки потребують різні верстви населення, вразливі родини з дітьми потребують особливої уваги та індивідуалізованого підходу. Ефективна підтримка передбачає не лише надання допомоги, а й стимулювання внутрішніх ресурсів сім'ї – зокрема активізацію життєвої позиції, розвиток ініціативності, формування відповідального батьківства та налагодження довірливої партнерської взаємодії між родиною і фахівцями соціальної сфери.

На нашу думку, орієнтація на забезпечення найкращих інтересів дитини означає врахування цілого спектру чинників: індивідуальних потреб самої дитини, особливостей її соціального оточення, можливостей родини, потенціалу освітнього середовища, а також підтримки з боку громади, волонтерських ініціатив і громадських організацій. Такий підхід дозволяє не лише

забезпечити належну підтримку, а й створити умови для всебічного розвитку дитини, її інтеграції у спільноту та збереження почуття безпеки й цінності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасна педагогічна наука дедалі активніше реагує на виклики сьогодення, спрямовуючи свої дослідження на вивчення особливостей життєдіяльності особистості та соціальних спільнот в умовах соціальної нестабільності, зокрема – під час війни. У фокусі наукового інтересу опиняються питання адаптації, соціалізації, психоемоційної підтримки та розвитку дітей, що постраждали внаслідок збройного конфлікту.

Так науковиця Ю. Жданович у своїх працях акцентує увагу на важливості здійснення соціально-педагогічної підтримки дітей із числа внутрішньо переміщених осіб. Її підхід передбачає орієнтацію на вивчення індивідуальних потреб та інтересів таких дітей, створення умов для їхньої успішної інтеграції у нове середовище, зниження рівня стресу та покращення соціально-психологічного стану (Жданович, 2015).

Справді, вимушене переміщення як наслідок воєнних дій значно впливає на психосоціальний розвиток дітей. Ці діти часто зазнають впливу травматичних подій у найчутливіший період становлення особистості. Порушення звичних умов життя, втрата домівки, розлука з близькими людьми або з рідною культурою спричиняють серйозні емоційні потрясіння, що негативно позначаються на пізнавальних процесах, поведінкових реакціях, соціальній адаптації, самооцінці та формуванні світоглядних орієнтацій.

На думку О. Опанасенко, діти та молодь із числа внутрішньо переміщених осіб потребують соціально-педагогічного супроводу, головна мета якого полягає у створенні сприятливих умов для їхньої успішної інтеграції в нові соціальні середовища, зокрема у громади нового проживання. Такий супровід спрямований на запобігання їхній ізоляції та відстороненню, на профілактику конфліктів. Важливими аспектами цієї роботи є розвиток відповідальної громадянської позиції, формування лідерських навичок, налагодження конструктивної комунікації, засвоєння цінностей та узгодження соціальних очікувань між учасниками взаємодії (Опанасенко, 2024).

У науковій праці Т. Алексєєнко (2020) розглядаються сучасні технології соціально-педагогічного супроводу дітей із сімей внутрішньо переміщених осіб з урахуванням новітніх викликів. Авторка підкреслює потребу в цілеспрямованій, комплексній та чутливій до індивідуальних особливостей дитини роботі, що

враховує як психоемоційні, так і соціокультурні аспекти адаптації.

Попри те, що робота з дітьми-переселенцями є новою для багатьох фахівців, вона вимагає високого рівня професійної компетентності, емоційної стійкості, глибокої емпатії та вміння реагувати на кризові стани. Соціальний педагог має не лише надавати підтримку, а й створювати умови, що сприятимуть стабілізації емоційного фону, формуванню відчуття безпеки та довіри. Особливу увагу слід приділяти профілактиці насильства та конфліктів у дитячому середовищі, розвитку навичок конструктивної комунікації, а також формуванню в дітей позитивного образу майбутнього.

Успішна соціалізація дітей із числа внутрішньо переміщених осіб можлива лише за умови системної, міждисциплінарної взаємодії фахівців освіти, психологів, соціальних працівників, громадських організацій і самих родин, що потребує належної координації, методичної підтримки та інституційної готовності.

Формулювання цілей статті. Проаналізувати й обґрунтувати підходи до соціально-педагогічного супроводу соціалізації дітей із сімей внутрішньо переміщених осіб, спрямованого на підтримку їхнього входження в систему соціальних відносин, подолання труднощів адаптації та формування соціальної компетентності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Унаслідок складної політичної ситуації в Україні значна кількість сімей була вимушена терміново залишити свої домівки та переїхати до інших регіонів країни. Під час цього вимушеного переміщення, що супроводжувалося численними труднощами, переселенці зіштовхнулися з низкою соціальних, економічних і психологічних викликів. Особливо гостро ці події позначилися на дітях, для яких зміна місця проживання стала джерелом сильного стресу та травматичного досвіду. Це зумовлено підвищеною чутливістю дітей до дії негативних зовнішніх факторів порівняно з дорослими. Управління соціального захисту населення та Центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді залишаються провідними державними інституціями, які забезпечують базовий соціальний захист родин внутрішньо переміщених осіб. Проте, як справедливо зауважує О. Поліщук (2013), у сучасних умовах цього захисту недостатньо для ефективного вирішення численних проблем, з якими стикаються такі родини. Для забезпечення повноцінної інтеграції сімей і дітей-переселенців необхідна цілеспрямована, багаторівнева соціально-педагогічна діяльність, що передбачає як підтримку, так і розвиток особистісного потенціалу.

На думку дослідниці Т. Алексєєнко, ефективність соціально-педагогічного супроводу визначається глибоким розумінням його сутнісного змісту. Вона розглядає цю діяльність як професійну систему впливів, що створює умови для попередження негативних наслідків у складних життєвих обставинах, сприяє особистісному зростанню, гармонізації соціальних очікувань та інтеріоризації цінностей (Алексєєнко, 2020, с. 18).

У контексті гібридної війни, що супроводжується інформаційними маніпуляціями та руйнуванням соціальної згуртованості, соціально-педагогічна діяльність має не лише компенсаторну, а й виховну функцію. Ключовими орієнтирами супроводу дітей із сімей внутрішньо переміщених осіб виступають:

- формування активної громадянської позиції та патріотичних установок;
- розвиток лідерського потенціалу;
- підтримка навичок конструктивного спілкування в дитячому середовищі.

Реалізація цих ідей знаходить своє втілення у сучасних методиках соціально-педагогічного супроводу, розроблених спеціально з урахуванням потреб дітей-переселенців. Вони відрізняються від традиційних форм соціального або психологічного супроводу тим, що базуються на виховній парадигмі, в центрі якої – ціннісно-орієнтована підтримка та розвиток особистості.

Соціально-педагогічна технологія реалізується поетапно:

1. Визначення мети, завдань і цільових груп.
2. Аналіз змісту й специфіки обраної технології.
3. Оцінка доступних ресурсів (матеріальних і людських).
4. Встановлення партнерських зв'язків для координації зусиль.
5. Поетапне впровадження технології з можливістю гнучкого коригування.
6. Оцінювання результатів і рефлексія (Алексєєнко, 2020; Сьомкіна, 2015).

Специфіка соціально-педагогічного супроводу полягає в його динамічності й адресності. Він орієнтується на конкретні соціальні запити й завжди враховує індивідуальні характеристики дитини, її життєвий досвід, емоційний стан і контекст перебування. Головною метою цього процесу є не лише подолання труднощів, а й створення умов для самореалізації, морального розвитку та інтеграції дитини у нове соціальне середовище.

Щодо дітей із родин внутрішньо переміщених осіб, соціально-педагогічний супровід має забезпечити:

- їхню включеність у нові дитячі колективи;

- профілактику маргіналізації, ізоляції, конфліктів;
- сприяння адаптації до нової культури та соціальних норм;
- розвиток життєвих компетентностей і комунікативної активності.

В. Суліцький та І. Пелюхня зазначають, що діти із сімей внутрішньо переміщених осіб стикаються з низкою проблем, серед яких виокремлюються: порушення когнітивних процесів, труднощі в емоційному розвитку, прояви невротичних реакцій, а також функціональні розлади, такі як регресивна поведінка та психосоматичні прояви. До цього переліку додаються проблеми з перерваним навчанням, складнощі адаптації в нових дитячих колективах, спотворення сприйняття навколишньої дійсності, втрата концентрації уваги, нерозуміння дітьми цілісної картини світу та труднощі у встановленні комунікації (Суліцький, 2024).

У цьому контексті особливо важливо зосередити увагу на трьох основних напрямках: безпосередня робота з дітьми-переселенцями; створення сприятливого середовища у дитячих колективах (школах, гуртках, громадах); залучення батьків до процесу виховання та соціального партнерства.

Організація дозвілєвої діяльності для таких дітей повинна бути не лише цікавою, а й розвивальною й адаптаційною. Вона має задовольняти як базові потреби (у безпеці, підтримці, самореалізації), так і сприяти соціокультурній інтеграції: ознайомленню з історією, культурою, традиціями регіону проживання, розвитку навичок здорового способу життя, креативності та емоційної стійкості.

Залежно від рівня активності дитини у сфері дозвілєвої діяльності можна виокремити п'ять основних типів дозвілля: пасивне, розважальне, пізнавальне, оздоровче та творче. Розглянемо їх детальніше.

Пасивне дозвілля передбачає відпочинок, відновлення фізичних і психологічних сил, внутрішню гармонізацію, емоційну рівновагу, знайомство з культурними надбаннями народу, а також естетичне споглядання природи.

Розважальне дозвілля спрямоване на отримання позитивних емоцій, психологічне розвантаження, залучення до різноманітних форм культурного відпочинку – це можуть бути ігри, танці, читання, спілкування з друзями тощо.

Пізнавальне дозвілля включає діяльність, яка розвиває інтелектуальні здібності школяра, задовольняє його інтерес до нового, стимулює розвиток мислення, уяви, пам'яті, формує естетичні смаки – прикладами є читання пізнавальної літератури, розв'язання ребусів, кросвордів, відвідування музеїв, виставок тощо.

Оздоровче дозвілля охоплює активності, спрямовані на фізичний розвиток і зміцнення здоров'я: фізичні вправи, прогулянки, біг, походи, заняття спортом як у спеціалізованих секціях, так і самостійно.

Творче дозвілля включає активну участь у створенні художніх, технічних або прикладних цінностей, вияв винахідливості та самовираження через різноманітні захоплення – художня й технічна творчість, декоративно-прикладне мистецтво, моделювання, конструювання тощо (Жданович, 2017, с. 107).

Робота в середовищах, де перебувають діти-переселенці, має бути орієнтована на створення умов для формування усвідомленої ідентичності, яка поєднує як особистісні, так і соціальні аспекти. Досягнення цієї мети забезпечується шляхом згуртування дитячого колективу, формування громадянської свідомості, набуття позитивного досвіду комунікації, розвитку навичок конструктивної взаємодії, особистісного зростання та підтримки доброзичливих відносин у спільноті.

Виконання цього комплексу завдань сприяє професійному розвитку соціальних педагогів і практичних психологів, які працюють у закладах освіти або реабілітаційних центрах для внутрішньо переміщених осіб.

У рамках соціально-педагогічного супроводу основними напрямками є:

- стимулювання особистісного розвитку дитини-переселенця у динаміці;
- підтримка розвитку дитячого колективу (зокрема шкільного класу або інших референтних груп);
- формування ціннісних орієнтацій і життєвих смислів;
- організація спільної діяльності пізнавального, творчого та благодійного спрямування;
- сприяння доброзичливій, конструктивній взаємодії між особистостями та групами.

Основні завдання соціально-педагогічного супроводу передбачають:

1) професійну діагностику індивідуальної ситуації дитини;

2) розробку плану дій (індивідуальної програми супроводу) для вирішення головної проблеми дитини з родини внутрішньо переміщених осіб, а також планування роботи з її найближчим соціальним оточенням;

3) оцінку результативності супроводу шляхом моніторингу реалізації заходів та відстеження динаміки змін.

Проаналізувавши підхід до соціально-педагогічного супроводу дітей із родин внутрішньо переміщених осіб, запропонований Т. Алексєнко, та враховуючи раніше описані

чинники, ми розробили власну технологію соціально-педагогічного супроводу, яка включає дев'ять послідовних етапів, що формують її алгоритм:

Діагностичний етап – вивчення соціального статусу дитини, її комунікативних навичок та рівня соціальної активності, зокрема у групах однолітків.

Аналітичний етап – опрацювання зібраних даних, їхня систематизація за визначеними критеріями та виокремлення рівневих характеристик.

Стратегічний етап – постановка мети, визначення завдань, принципів і умов ефективної соціально-педагогічної підтримки дітей із родин переселенців.

Проектувальний етап – створення методик і програм супроводу, як комплексного, так і індивідуального характеру.

Консультативний етап – надання консультацій учасникам процесу (батькам, педагогам, дітям), проведення інформаційно-просвітницьких заходів, тренінгів, майстер-класів.

Експериментальний етап – апробація обраних форм, методів і умов супроводу з урахуванням вікових особливостей дітей, їхнього емоційного стану, потреб, а також особливостей соціального середовища (школа, дозвілля, житло).

Рефлексивно-оцінний етап – аналіз ефективності використаних підходів, збір зворотного зв'язку від усіх учасників процесу (дітей, батьків, соціальних педагогів, працівників), доопрацювання методик, формування загальних висновків та рекомендацій.

Упроваджувальний етап – інтеграція розробленої технології супроводу в практику соціальної та освітньої роботи.

Моніторинговий етап – систематична оцінка процесу впровадження технології в соціальну й освітню практику, включаючи аналіз її окремих компонентів.

Висновки. Отже, соціально-педагогічний супровід дітей із сімей внутрішньо переміщених осіб є важливою умовою їхньої успішної соціалізації та інтеграції в нове соціальне середовище. Він передбачає не лише підтримку в адаптаційний період, але й формування стійких навичок соціальної взаємодії, розвитку самосвідомості та емоційної стабільності. Особливе значення має індивідуалізація підходів у роботі з кожною дитиною, що сприяє більш глибокому розумінню її потреб, життєвого досвіду та потенціалу.

Окрім цього, важливо забезпечити комплексність взаємодії фахівців освітньої та соціальної сфер, залучення родин, а також створення стабільного, емоційно безпечного середовища. Перспективним напрямом

подальших досліджень і практичної діяльності є розробка гнучких моделей супроводу, які враховують змінювані соціальні контексти, а

також системна підтримка професійного розвитку соціальних педагогів і психологів, що працюють із вразливими категоріями дітей.

Список використаних джерел

- Алексєєнко, Т.Ф. (2020). *Технологія соціально-педагогічного супроводу дітей-переселенців (інших груп мігрантів), її особливості та алгоритм. Соціально-педагогічний супровід дітей вимушених переселенців*: посібник. Кропивницький : Імекс-ЛТД. 17–26.
- Жданович, Ю.М. (2017). *Організаційно-методичне забезпечення соціально-педагогічної підтримки дітей вимушених переселенців. Організація соціально-педагогічної підтримки школярів групи ризику*: метод. посіб. (Заг. ред. Т.Ф. Алексєєнко). Київ: ТОВ «Задруга». 168 с.
- Жданович, Ю. М. (2015). Соціально-педагогічна підтримка дітей вимушених переселенців як наукова проблема. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. 19 (1). 204–213. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tmpvd_2015_19\(1\)_21](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tmpvd_2015_19(1)_21).
- Опанасенко, О. В. (2024). Соціально-педагогічний супровід дітей та молоді-переселенців у територіальних громадах. *Академічні студії. Серія «Педагогіка»*, 4, 124–130. URL: <http://w.publichne-pravo.com.ua/index.php/pedagogy/article/view/660/609>
- Поліщук, Ю. В. (2013). Застосування технологій соціально-педагогічної роботи з важковиховуваними дітьми. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*. 26. 160–162. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuped_2013_26_53.
- Суліцький, В. В., & Пелюхня, І. М. (2024). Соціально-педагогічна робота з дітьми внутрішньо переміщених сімей. *The X International Scientific and Practical Conference «Scientific trends in the development of science and education»*. November 04-06, 2024, Thessaloniki, Greece. 172–177. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/50097/1/V_Sulitskyi_I_Peliukhnia_MKonf_FPSRSO_SPSR.pdf
- Сьомкіна, І. С. (2015). Соціально-педагогічна робота з сім'ями вимушених переселенців: стан та перспективи. *Зб. наук. праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна»*. 11. 102–105. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpkhist_2015_11_26.

References

- Alekseienko, T. F. (2020). *Tekhnolohiia sotsialno-pedahohichnoho suprovodu ditei-pereselentsiv (inshykh hrup mihrantiv), yii osoblyvosti ta alhorytm* // Alekseienko T. F., Bybyk D. D., Honchar L. V., Kunytsia T. Yu. *Sotsialno-pedahohichniy suprovod ditei vymushenykh pereselentsiv: posibnyk*; Ed. T.F. Alekseienko. Kropyvnytskyi: Imeks-LTD. 208 p. P. 17-26 [in Ukrainian].
- Zhdanovych, Yu. M. (2017). *Orhanizatsiino-metodychne zabezpechennia sotsialno-pedahohichnoi pidtrymky ditei vymushenykh pereselentsiv* // Orhanizatsiia sotsialno-pedahohichnoi pidtrymky shkoliariv hrupy ryzyku : metod. Posib / Ed. T. F. Alekseienko. K.: TOV «Zadruha». 168 p. [in Ukrainian].
- Zhdanovych, Yu. M. (2015). *Sotsialno-pedahohichna pidtrymka ditei vymushenykh pereselentsiv yak naukova problema. Teoretyko-metodychni problemy vykhovannia ditei ta uchnivskoi molodi*. Iss. 19 (1). P. 204-213. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tmpvd_2015_19\(1\)_21](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tmpvd_2015_19(1)_21). [in Ukrainian].
- Opanasenko, O. V. (2024). *Socio-pedagogical support of children and young immigrants in territorial communities. Akademichni studii. Seria «Pedahohika»*, Iss. 4, 2024. P. 124-130. URL: <http://w.publichne-pravo.com.ua/index.php/pedagogy/article/view/660/609> [in Ukrainian].
- Polishchuk, Yu. V. (2013). *Zastosuvannia tekhnolohii sotsialno-pedahohichnoi roboty z vazhkovykhovuvannyi ditmy. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seria : Pedahohika. Sotsialna robota*. Iss. 26. P. 160-162. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuped_2013_26_53. [in Ukrainian].
- Sulitskyi, V. V., Peliukhnia, I. M. (2024). *Sotsialno-pedahohichna robota z ditmy vnutrishno peremishchenykh simei. The X International Scientific and Practical Conference «Scientific trends in the development of science and education»*. November 04-06, 2024, Thessaloniki, Greece. pp. 172-177. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/50097/1/V_Sulitskyi_I_Peliukhnia_MKonf_FPSRSO_SPSR.pdf [in Ukrainian].
- Siomkina, I. S. (2015). *Sotsialno-pedahohichna robota z sim'iamy vymushenykh pereselentsiv: stan ta perspektyvy* // *Zb. nauk. prats Khmelnytskoho instytutu sotsialnykh tekhnolohii Universytetu «Ukrina»*. No. 11. P. 102-105. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpkhist_2015_11_26. [in Ukrainian].

Відомості про авторів:

Маслова Анна Володимирівна
annamaslova1312@gmail.com
Дніпровський національний
університет імені Олеся Гончара
проспект Науки, вулиця 72, м. Дніпро
Дніпропетровська обл., 49107, Україна

Криворотько Анастасія Олександрівна
Дніпровський національний
університет імені Олеся Гончара
проспект Науки, вулиця 72, м. Дніпро
Дніпропетровська обл., 49107, Україна

doi: 10.33842/22195203-2025-34-135-51-55

Information about the authors:

Maslova Anna Volodymyrivna
annamaslova1312@gmail.com
Oles Gonchar Dnipro
National University
Nauky Avenue, Street 72, Dnipro
Dnipropetrovsk region, 49107, Ukraine

Kryvorotko Anastasiia Oleksandrivna
Oles Gonchar Dnipro
National University
Nauky Avenue, Street 72, Dnipro
Dnipropetrovsk region, 49107, Ukraine

doi: 10.33842/22195203-2025-34-135-51-55

Матеріал надійшов до редакції 24. 04. 2025 р.
Прийнято до друку 14. 05. 2025 р.

Received at the editorial office 24. 04. 2025.
Accepted for publishing 14. 05. 2025.